

a individuální aktivitou. Československé účasti nebrání pouze nedostatek finančních prostředků pro řadové pracovníky, ale i složité administrativní bariéry pro členství. Exekutiva komitétu naštěstí přihlíží při udělování členství k zájmu a zejména k aktivitě uchazečů na zasedáních. Díky tomu jsou, bez ohledu na zmíněné bariéry vytvářené k tomu příslušnými úřady, za členy komitétu považováni tři sociologové: P. Matějů (od roku 1984), I. Gabal (od roku 1987) a M. Boguszak (od roku 1989). Od roku 1984 jsou na zasedáních komitétu víceméně pravidelně diskutovány i československé příspěvky.<sup>(1)</sup> Ačkoliv z hlediska publikací v mezinárodních časopisech je v dané oblasti československá sociologie nadále exotem, je možné konstatovat, že jedním z výsledků trvalého úsilí o zapojení do práce komitétu je i účast československých sociologů na dvou ze tří výše uvedených projektů komitétu (na projektu *Koreláty sociální stratifikace a životní styl* participují M. Boguszak, I. Gabal a P. Matějů, na projektu orientovaném na vzdělanostní mobilitu spolupracují M. Boguszak a P. Matějů). Výsledkem systematictější československé účasti na práci komitétu je i nabídka, aby ÚFS ČSAV uspořádal jarní zasedání v roce 1991 v Praze.

Závěrem připojme poznámku o osobních postojích autorů této informace k práci komitétu. Souhlasíme s většinou členů komitétu v tom, že otázky stupně a povahy sociálních nerovností a zdrojů jejich reprodukce v jednotlivých společenskoeconomických systémech, stejně jako otázky spojené s konceptualizací sociální spravedlnosti patří k profilujícím tématům soudobé sociologie. Přestaly přitom být akademickým tématem, což mimo jiné znamená, že řešení těchto otázek má více či méně těsný vztah k řešení existujících sociálních problémů. Individuální angažovanost a osobní názor se však na tomto poli stávají plodným příspěvkem pouze za předpokladu solidní vědecké práce, a to bez ohledu na to, zda se jedná o příspěvek k řešení teoretických otázek nebo o empirickou analýzu (ideálem stále zůstává spojení teoretického konceptu s empirickou analýzou).

Angažovanost osobního postoje či názoru však neospravedlňuje pomíjení či dokonce ignoraci dlouhodobě kumulovaného teoretického a empirického poznání. Čím důsledněji je z práce komitétu odstraňována politicky či ryze ideologicky laděná konfrontace (pokusy o čistě ideologické či politické zneužití dat ze socialistických zemí byly vždy ostře odsouzeny a prakticky se již neobjevují), tím větší důraz je kladen na věcnost diskuse a vědeckou angažovanost. Jak tato angažovanost, tak způsob argumentace, věcné vedení diskuse, respektování odlišných stanovisek i dlouhodobé navazování již dosažených výsledky pro nás mohou být vzorem.

Marek Boguszak, Ivan Gabal, Petr Matějů

### **Informace o činnosti 34. výzkumného výboru ISA „Sociologie mládeže“**

Výzkumný výbor Sociologie mládeže byl ustaven jako 34. výbor Mezinárodní sociologické asociace. Jeho založení vyplynulo z rostoucí pozornosti věnované otázkám mládeže na světových kongresech ISA. Již do programu kongresu ve Varně v roce 1970 bylo zařazeno zasedání pracovní skupiny *Mládež – faktor změn*, které proběhlo ve třech sekcích. Významnou úlohu zde sehrála iniciativa západoněmeckého sociologa René Königa. Následné organizační kroky však neumožnily konstituovat na základě této pracovní skupiny výzkumný výbor. Zmíněné organizační nedostatky i malá kontinuita práce v období mezi kongresy se projevily v tom, že v roce 1974 na kongresu v Torontu byla do programu zařazena pouze jednání pracovní skupiny *Problémy mládeže* a ad hoc skupiny *Sociologie mládeže*. Tato ad hoc skupina byla utvořena pod vedením O. Badiny z Rumunska. V roce 1975 požádalo 45 účastníků zmíněné ad hoc skupiny exekutivu ISA o ustavení výzkumného výboru a v téže roce byl výzkumný výbor skutečně ustaven. Jeho předsedou se stal O. Badina.

Na práci výboru se v následujícím období velmi intenzivně podílel Ústav vědeckých výzkumů mládeže v Sofii a Německý ústav mládeže v Mnichově, který od roku 1981 začal vydávat *Mezinárodní zpravodaj pro výzkum mládeže* (BIR).

Rozvoj práce 34. výboru však lze datovat především od kongresu v Mexiku v roce 1982. Zde se sešlo přes 100 výzkumníků, kteří jednali v šesti sekcích. Předsedou byl zvolen ředitel Ústavu vědeckých výzkumů mládeže v Sofii prof. P. E. Mitev.

Činnost výboru se pak systematicky zaměřila na rozvoj sociologie mládeže v mezinárodních kontex-

tech. Uskutečnila se řada vědeckých konferencí, byly realizovány mezinárodní výzkumné projekty, vydány společné publikace apod.

V tomto duchu se rozvíjela další práce i po světovém kongresu v New Delhi v roce 1986, kdy předsedou byl zvolen prof. J. Hartmann ze Švédska.

Za nejvýznamnější mezinárodní projekt lze v současné době považovat výzkum *Evropská mládež a nové technologie*, na jehož řešení se dnes podílí 14 zemí, včetně Československa. Koordinaci tohoto projektu převzalo Evropské koordinační středisko pro výzkum a dokumentaci v sociálních vědách ve Vídni.

Pro léta 1987–1990 bylo do plánu vědeckých aktivit 34. výboru zařazeno 25 konferencí. Místem jejich konání byly nejen evropské země, ale i Egypt, Izrael, USA, Uruguay, Indie, Čína a Austrálie.

Jedna z těchto konferencí se v roce 1988 konala v Domě vědeckých pracovníků v Liblicích. Československá sociologická společnost ČSAV, Ústav marxismu-leninismu Karlovy univerzity a Ústav pro filozofii a sociologii ČSAV uspořádaly konferenci *Sociální rozvoj mládeže a její perspektivy*. Při této příležitosti zasedalo i předsednictvo výzkumného výboru.

Od počátku roku 1989 byla práce výboru zaměřena na přípravu programu sekcí výzkumného výboru pro Světový kongres v Madridu. Kromě dvou pracovních jednání výboru je plánováno 11 sekcí, jejichž zasedání proběhnou od 9. do 12. července. Tři z nich byly připravovány ve spolupráci s dalšími výzkumnými výbory (s výzkumným výborem 04: *Sociologie vzdělání*, výzkumným výborem 06: *Výzkum rodiny* a s výzkumným výborem 30: *Sociologie práce*), které tematicky navazují na otázky výzkumu mládeže.

Značná pozornost byla věnována i organizačním otázkám, mimo jiné i přípravě voleb do předsednictva výboru pro období po kongresu v Madridu.

Závěrem je možné konstatovat, že příprava kongresu byla úspěšným vyústěním systematické čtyřleté práce výboru. Je proto možné očekávat, že problematika mládeže bude významným přínosem pro řešení základního tématu kongresu *Sociologie za jeden svět – jednota a různorodost*.

Dalibor Holda

### Moskevská konference o soudobé západní sociologii

Pravidelným každoročním setkáním pokračovala činnost problémové komise mnohostranné spolupráce akademií věd socialistických zemí, která se zabývá realizací projektu *Metodologické problémy studia soudobé západní sociologie*. Moskevské setkání sociologů šesti zemí proběhlo ve dnech 16.–20. října 1989. Československá delegace mohla hned v úvodu předložit první výsledek dosavadní práce – sborník *Soudobá teoretická sociologie na Západě* (Příspěvky ke kritické analýze), který vydal Ústav pro filozofii a sociologii ČSAV jako svou interní publikaci. Sborník podává dosti přesnou představu o tom, jak je činnost komise orientována tematicky, jaké jsou charakteristické rysy použité metodologie a v čem věcně spočívá změna v přístupu ke studiu, tedy analýze a vědecké kritice soudobého nemarxistického sociologického myšlení. Protože téměř všechny stati ve sborníku publikované byly předmětem moskevského jednání, podáme alespoň jejich stručnou charakteristiku.

Sborník uvozuje programová studie sedmi polských sociologů vedených Edmundem Mokrzyckim, který se setkání v Moskvě bohužel neúčastnil – *Metasociologická východiska nejnovějších teoretických tendencí v sociologii*. Přes nevelký rozsah je studie informačně mimořádně bohatá a metodologicky neobyčejně podnětná. Především uvádí soudobou sociologii do celkového kulturního kontextu (*Marian Kempny*), pak analyzuje kategorii každodennosti jako základ interpretativních tendencí v moderní sociologii (*Jan Poleszczuk*), uvádí sociologii do vztahu k sémiologií (*Anna Giza*) a historiografii (*Joanna Kurczewska*), zkoumá na příkladu koncepce Jürgena Habermase kritické funkce sociologie v moderní společnosti (*Joanna Sujecka*) a v závěru formuluje přímo fundamentální epistemologická témata moderní sociologie ve studiích Edmunda Mokrzyckého (Tzv. silný program sociologie vědění) a Heleny Kozakiewiczové (Epistemologický fundament sociologie: klasické zdroje obtíží nové sociologie). Na moskevském setkání nebyl posuzován další text H. Kozakiewiczové, který je ve sborníku publikován, totiž úvaha o vztahu mezi sociologií a filozofickým realismem (na příkladu sociologie W. Outhwaita), ale